

Mevr. Boi Boi Huong
Schepperij 41
9936 GM Farmsum

Uw brief
26-11-2009
Uw kenmerk

Ons kenmerk

Telefoon

Datum
28 december 2009

Fax

Onderwerp: uw klacht

Geachte mevrouw Boi Boi Huong,

Dank voor uw schrijven van 26 november. U heeft bij de juridische afdeling van de NOS een klacht ingediend over de vertaling van een aantal Chinese citaten in een nieuwsitem van 30 september. Daarna heeft u over deze klacht telefonisch contact gehad met de NOS-correspondent in China en met de plaatsvervangend hoofdredacteur van het NOS Nieuws. De laatste heeft u op uw verzoek een schriftelijk antwoord toegezonden op 9 november 2009. In dat licht bevreedt het mij dat u schrijft dat de redactie 'mijn klacht niet serieus in behandeling heeft genomen'. De redactie heeft u niet overtuigd, dat kan, maar dat is wel iets anders.

U vraagt mij om een *second opinion* over de vertaling van Chinese citaten. Hiervoor heb ik mijn licht opgestoken bij de Universiteit Leiden. Een aantal wetenschappelijk medewerkers van de faculteit Chinese Taal- en Letterkunde kwam tot de volgende conclusie:

'Wij zijn van mening dat hier eerder sprake is van op citaten gebaseerd commentaar dan een letterlijke vertaling. Het item van Wouter Zwart bestaat uit korte soundbites van geïnterviewde Chinezen en zijn eigen commentaar, waarin hij de meningen van zijn gesprekspartners kort parafraseert. Bij een item met een dergelijke opbouw is er geen ruimte voor letterlijke vertalingen, die zijn ook moeilijk af te bakenen in een lopend commentaar als dat van Zwart. Bij parafrasering bestaat er altijd het gevaar van interpretatie door degene die parafraseert, al was het maar omdat de quote wordt ingebed in het betoog van de verslaggever, maar naar onze mening is Zwart hier voldoende trouw gebleven aan wat zijn Chinese gesprekspartners hebben gezegd.'

In uw brief aan mij geeft u 2 voorbeelden van fout vertaalde fragmenten. Universiteit Leiden heeft de citaten voor mij vertaald. Voor de volledigheid geef ik u de vertaling van Leiden, uw vertaling en de NOS-vertaling, die het Chinese citaat parafraseert en inpast in een lopend betoog.

1/在配合过程中呢 moet 在迫害过程中呢 zijn en betekent letterlijk 'in dat proces van vervolging', maar zouden wij vertalen als: 'onder de mensen die vervolgd worden'

Uw vertaling: Sommigen werden inderdaad vervolgd. Dat is een feit

NOS: '....maar het is wel gebeurd dat durft achterneef Mao Anping nu wel te stellen' (waarbij 'het' terugrijpt op vervolgingen tijdens de Culturele Revolutie)

2/ 也个别有政治上的问题, zouden wij niet vertalen als 'Daarbij deden zich (in dat proces) ook enkele politieke problemen voor', maar: 'In sommige gevallen was er daadwerkelijk sprake van politieke problemen', wat Mao-speak is voor 'sommige mensen zaten inderdaad fout op het politieke vlak'.

Uw vertaling: De grootste fout van de Culturele Revolutie was dat alles omver werd geworpen. Daarbij deden zich in dat proces ook enkele politieke problemen voor.

NOS-vertaling: Mao's grootste fout was dat hij in die jaren alles en iedereen onderdrukte. Mensen werden vervolgd en hadden grote politieke problemen.

Mijn conclusie is dat de NOS-correspondent weliswaar niet letterlijk heeft vertaald, maar dat er op geen enkele manier met de strekking is gerommeld en dat er kennelijk meerdere letterlijke vertalingen mogelijk zijn.

Naar aanleiding van uw correspondentie met pl. hoofdredacteur Marcel Gelauff, geeft u bij mij aan bezwaar te maken tegen het principe van het samenvattend vertalen. Helaas moet Nederlandse radio- en televisiejournalisten de kunst van het samenvattend vertalen onder de knie krijgen. Onze taal is minder bondig dan de meeste andere talen in de wereld. Een geluidsfragment is bijna altijd aanzienlijk korter dan de Nederlandse vertaling. Er moet dus een kortere weergave dan de letterlijke vertaling worden gemaakt.

Als Ombudsman stel ik er prijs op wanneer de verslaggevers dicht bij de oorspronkelijke citaten blijven. Ook om te voorkomen dat er emoties, interpretaties of vooroordelen meekomen die het neutrale karakter van de nieuwsgaring verstoren. Nieuws is zonder sausje vaak al spannend genoeg.

Met vriendelijke groet,

Guikje Roethof
NOS Ombudsman